

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 15C/4/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6621201742
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Šulajová
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2022:6621201742.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec sudkyňou JUDr. Renátou Šulajovou v spore žalobkyne U. L., narodená XX.XX.XXXX, trvale bytom S. Č.. XXX, XXX XX S., štátna občianka SR, zastúpená: Advokátska kancelária V4 JURISTIC group, s.r.o., so sídlom Furdekova 16, Bratislava, IČO: 50 192 205 proti žalovanému: Groupama Biztosító Zrt., so sídlom Erzsébet királyné útja 1/C, Budapešť, Maďarská republika, č. reg. 01-10-041071, na území Slovenskej republiky konajúca prostredníctvom Groupama poisťovňa a. s., pobočka poisťovne z iného členského štátu, so sídlom Miletičova 21, P. O. Box 32, Bratislava, IČO: 47 236 060, zastúpená: JAVOR-TOKÁR advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Stará Vajnorská cesta 37, Bratislava, IČO: 36 264 750, o ochranu osobnosti, takto

rozhodol:

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni sumu 10 000,--Eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V časti zaplatenia sumy 25 000,--Eur s a žaloba z a m i e t a .

III. Žalovaná je p o v i n n á nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy v lehote do 3 dní od právoplatnosti uznesenia o určení výšky trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala od žalovaného zaplatenia sumy 35 000,--Eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy. Uviedla, že dňa XX.XX.XXXX o 18:30 hod. na ceste č. 1/16 v km 299,80 v k. ú. obce J. došlo k dopravnej nehode pri ktorej vodič osobného motorového vozidla značky S. Y., U. Č. K. XXX M. Z. K., nar. XX.XX.XXXX po predchádzajúcom požití alkoholických nápojov viedol vozidlo v smere od Rimavskej Soboty na Lučenec, kde počas prechádzania ľavotočivej zákruty rýchlosťou cca 100,6 km/h, teda vyššou ako najvyššie dovolenou rýchlosťou v mieste dopravnej nehody 100,6 km/h, v dôsledku nesprávnej techniky jazdy, nesprávneho smerového vedenia vozidla došlo k strate smerovej stability vozidla S. a k jeho prejazdu do protismerných jazdných pruhov v bočnom šmyku, kde došlo k zrážke s oproti idúcim motorovým vozidlom značky Š. S., U. Č. L. XXX R., vedeným v smere na Rimavskú Sobotu, v ľavom jazdnom pruhu dvojpruhovej komunikácie vodičom Z. V., X.. XX.XX.XXXX, pričom vo vozidle S. utrpel spolujazdec V. K., X.. XX.XX.XXXX drvivé poranenia lebky a mozgu v rámci združených drvivých poranení viacerých častí tela, ktorým zraneniam v dôsledku centrálnej mozgovej smrti podľahol na mieste nehody.

2. Vinníkom predmetnej dopravnej nehody bol vodič osobného motorového vozidla S. Y., U. Č. K. XXX M., Z. K., nar. XX.XX.XXXX, voči ktorému bolo trestné stíhanie zastavené z dôvodu jeho smrti (Uznesenie OR PZ v Lučenci o zastavení trestného stíhania, ČVS: ORP-157/1-VYS-LC-2019 zo dňa 28.05.2019). Osobné motorové vozidlo S. Y., U. Č. K. XXX M., ktoré viedol vinník dopravnej nehody, bolo v čase spáchania skutku povinne zmluvne poistené u žalovaného.

3. Poškodený V. K., nar. XX.XX.XXXX, bol synom žalobkyne. Úmyselným konaním vinníka predmetnej nehody bol vykonaný neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život žalobkyne. Smrť poškodeného ako syna znamená pre jeho pozostalú matku (žalobkyňu) obrovskú psychickú bolesť a citovú stratu, nakoľko sa do osudnej dopravnej nehody navzájom o seba starali a trávili spolu množstvo voľného času. Žili spoločne v jednej domácnosti, pričom nebohý syn pomáhal žalobkyni nielen s domácimi prácami, ale aj finančne. Žalobkyňa mala pozostalého syna veľmi rada, nakoľko bol nekonfliktný, slušný a dobrý človek. Každý týždeň dva, alebo trikrát navštevuje miesto jeho posledného odpočinku na miestnom cintoríne, nakoľko sa s jeho stratou nevie do dnešného dňa vysporiadať. Nebohý syn bol slobodný, bezdetný a teda pomáhal v domácnosti ako sa len dalo. Aj ostatní súrodenci nebohého prežívali a dodnes aj prežívajú predmetnú tragickú udalosť ťažko. Nebohý syn žalobkyne mesačne prispieval finančnými prostriedkami na domácnosť, pričom zabezpečoval aj nákupy potravín a iných nevyhnutných vecí. Nebohý tvoril nenahraditeľnú súčasť jej rodinného celku, ktorý je v súčasnosti neodvratne zničený.

4. S poukazom na vyššie uvedené má jednoznačne za to, že morálna satisfakcia je v tomto prípade nepostačujúca a preto má žalobkyňa právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktoré vyčíslenie je s prihliadnutím na všetky doterajšie aj budúce okolnosti nasledovné:

- náhrada nemajetkovej ujmy pre matku poškodeného - U. L., X.. XX.XX.XXXX (žalobkyňa), v sume 35 000,--Eur.

5. Žalobkyňa vníma predmetnú udalosť veľmi tragicky a emotívne, najmä preto, že zosnulý syn prišiel o život tragickým spôsobom a to predmetnou dopravnou nehodou. Neliečil sa na žiadne ochorenia a spôsobom jeho života žalobkyňa a ani ostatní blízki nepredpokladali takú náhlu smrť. Nebyť predmetnej dopravnej nehody a protiprávneho konania vodiča predmetného motorového vozidla, mohol nebohý V. K. ešte žiť. Žalobkyňa opisuje jeho smrť ako zbytočnú pričom jeho smrť a okolnosti úmrtia zanechali u žalobkyni dlhodobú psychickú ujmu. Smrť nebohého žalobkyňa do dnešného dňa veľmi zle znáša, najmä po psychickej stránke, nakoľko syn s ňou žil takmer celý život v spoločnej domácnosti a boli na seba veľmi citovo naviazaní. Žalobkyňa ani len nemala možnosť poslednej rozlúčky s nebohým a do dnešného dňa pociťuje nesutočný žiaľ z dôvodu straty milovaného syna. Žalobkyňa sa do dnešnej doby, aj keď už uplynul určitý čas od predmetnej dopravnej nehody, nevie vyrovnáť so smrťou jej milujúceho syna, najmä so spôsobom ako bol jeho život ukončený.

6. Smrť nebohého V. K. spôsobila žalobkyni veľmi vážny zásah do jej súkromného života ako aj života celej rodiny. Jeho smrťou stratila žalobkyňa sociálne, morálne a citové puto, ktoré bolo medzi nimi vytvorené. Stratila možnosť prejavovať mu lásku, porozumenie, priazeň a rovnako prijímať od neho všetky uvedené emočné prejavy. Protiprávnym konaním vodiča predmetného motorového vozidla došlo k nenávratnej deštrukcii väzieb súkromného života žalobkyne. Tieto následky zásahu nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna nie je postačujúca aby zmiernila ujmu, ktorú utrpela žalobkyňa a vyplnila prázdne miesto po strate milovaného syna. Ujma vzniknutá vinníkom dopravnej nehody je neodstrániteľná a objektívne závažná z pohľadu ktorejkoľvek fyzickej osoby. Poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy môže u žalobkyni prispieť k zmierneniu stavu, je prejavom slušnosti a spravodlivosti, aj keď nemôže odčiniť dopad tragickej udalosti.

7. Svoj návrh právne odôvodnila podľa Článku 19 ods. 1 Ústavy SR, Článku 19 ods. 2 Ústavy SR, Článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, podľa § 11 Občianskeho zákonníka, § 13 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka, § 15 Občianskeho zákonníka, § 16 Občianskeho zákonníka, § 415 Občianskeho zákonníka, § 415 Občianskeho zákonníka, § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa § 4 ods. 1, ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z.

8. S poukazom na vyššie uvedené je jednoznačne preukázané, že morálna satisfakcia je v tomto prípade nepostačujúca a preto má žalobkyňa ako najbližšia rodina zosnulého, právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je s prihliadnutím na všetky doterajšie aj budúce okolnosti vyčíslená na celkovú sumu 35 000,--Eur. Žalovaný bol prostredníctvom jeho organizačnej zložky vyzvaný právnym zástupcom žalobkyne na úhradu predmetnej nemajetkovej ujmy do siedmich dní od doručenia predmetnej výzvy. Žalovaný si prostredníctvom organizačnej zložky predmetnú výzvu prevzal dňa 26.11.2019, no do dnešného dňa neobdržal právny zástupca žalobkyne akúkoľvek reakciu k predmetnej

veci zo strany žalovaného, preto bola žalobkyňa nútená domáhať sa svojho nároku, ktorý vyplýva zo zákona prostredníctvom vecne a miestne príslušného súdu.

9. Žalobkyňa k vyjadreniu žalovaného k žalobe uviedla, že pokladá vznesenú námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Lučenec žalovanou za účelovú obranu s jednoznačným zámerom predlžovať predmetné konanie, a na ktorú vzhľadom na vyššie uvedené nie je možné v predmetnom konaní prihliadať.

10. Každá fyzická osoba má podľa § 11 Občianskeho zákonníka právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, pričom podľa § 16 Občianskeho zákonníka sa zodpovednosť za spôsobenú škodu neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti riadi ustanoveniami Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy ako ujmy v osobnostnej sfére poškodených je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, ktorý bol spôsobený škodcom porušením určitej právnej povinnosti. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je i právo na súkromie a rodinný život, ktoré v sebe zahŕňa tiež právo na spoločnosť s ďalšími osobami, predovšetkým s členmi rodiny. Občianskoprávne sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby upravuje § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka.

11. Žalobkyňa má za to, že argumentácia žalovanej je nesprávna a nárok žalobkyne je opodstatnený, pričom má oporu v zákone a bol potvrdený aj judikatúrou Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR, aj keď Občiansky zákonník rozlišuje medzi škodou ako materiálnou ujmu vrátane škody na zdraví a nemajetkovou ujmu, ktorá predstavuje ujmu výlučne v osobnostnej sfére poškodených. V súlade s § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov: "Náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať".

12. V zmysle § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o PZP určuje povinnosť poisťovateľa nahradiť mimo iného poškodenému škodu na zdraví a náklady pri usmrtení, pričom uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.07.2017, sp. zn.: 6 MCdo 1/2016 bolo rozhodnuté, že škodou na účely tohto zákona sa rozumie aj nemajetková ujma: "Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná."

13. "Pre posúdenie otázky pasívnej legitimácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v Zákone č. 381/2001 Zb. o PZP. Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu Zákona č. 381/2001 Zb. o PZP (gramatický výklad), resp. výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že v prípadoch insolvenčie (platobnej neschopnosti) zodpovedného subjektu táto nebude vymožiteľná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely Zákona č. 381/2001 Zb. o PZP tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomíňať ich účel a zmysel, pričom platí,

že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie (a dokonca musí) odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod. Pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Zb. o PZP treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené t. č. platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie "ujmy alebo škody", či používa termíny "akákoľvek ujma alebo škoda" alebo "akákoľvek škoda". Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (napr. rozsudok SD EÚ zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA)."

14. Závermi rokovania občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa konalo dňa 09.10.2018 bolo schválené na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky aj rozhodnutie 6 MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017, ktoré bolo publikované v zbierke č. 8/2018 pod č. R 61/2018, a čím sa dosiahlo názorové zjednotenie dovolacích senátov v predmetnej problematike, čím zároveň došlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Uvedeným sa v obdobných sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy definitívne vyriešila otázka pasívnej legitímácie poisťovní.

15. Žalobkyňa v súvislosti s vyššie uvedeným poukázala aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR zo dňa 11.10.2016, sp. zn.: ÚS 666/2016: "Vznik členstva Slovenskej republiky v Európskej únii tkvie okrem iného aj v dobrovoľnom vzdaní sa časti suverenity štátu v prospech Európskej únie. Ide pritom aj o časť suverenity pri všeobecne záväznom regulovaní spoločenských vzťahov. To jednoznačne vyplýva z druhej vety čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len "ústava"). Preto Národná rada Slovenskej republiky síce zostáva stále jediným vnútroštátnym zákonodarným orgánom (čl. 72 ústavy), nie však jediným orgánom oprávneným normovať obsah spoločenských vzťahov na úrovni zákonnej sily. Za určitých okolností teda slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu újijného tvorcu zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu. Formulovaná požiadavka má svoj základ v samotnej ústave, ktorá v čl. 144 ods. 1 sudcom pri rozhodovaní nepredpisuje len viazanosť zákonom ako kvalifikovaným výsledkom realizácie vnútroštátnej zákonodarnej moci, ale aj viazanosť ústavou (teda i jej čl. 7 ods. 2) i samotnou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 ústavy". Ústavný súd SR v uvedenom rozhodnutí zároveň dospel k záveru, že pojem "škoda" použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. o PZP je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, a teda povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. S poukazom na uvedené skutkové aj právne dôvody a na uvedené rozhodnutia súdov, má žalobkyňa za to, že žalovaná je pasívne vecne legitímovaná a nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy je opodstatnený.

16. Spochybňovanie výšky nároku žalobkyne, ale aj nároku vo svojej podstate, ktoré žalovaná uvádza vo svojom vyjadrení považuje žalobkyňa za irelevantné. Symbolická satisfakcia, ktorej výšku žalovaná ani neuviedla, pri smrti najbližšej osoby, ktorou pre žalobkyňu nepochybne zosnulý V. K. bol, nakoľko bol jej synom, nie je dostatočným zadosťučinením, nakoľko hodnota ľudského života je nevyčísľiteľná. Zosnulý neporušil žiadne právne predpisy, no napriek neuváženému konaniu bol predčasne usmrtený. Práve tragickosť a nepredvídateľnosť úmrtia blízkej osoby zanechala u žalobkyne dlhodobú psychickú ujmu, ktorú pociťuje aj s odstupom času. Medzi žalobkyňou a nebohým existovali silné citové a sociálne väzby, ktoré sú v súčasnosti nenapraviteľne narušené.

17. Žalobkyňa na pojednávaní súdu uviedla, že k tragickej dopravnej nehode vie uviesť len toľko, že jej syn, V. K. odišiel spolu s Z. K. z domu okolo 16:30 hodine a už okolo 22:00 hodine prišla polícia jej oznámiť, že sa stala tragická nehoda. Spolu mali dobrý vzťah, pomáhal jej ako vedel. V čase tragickej nehody chodila pracovať na aktivačné práce a v tom roku si podala aj žiadosť o starobný dôchodok. Syn v čase dopravnej nehody nebol zamestnaný, ani evidovaný na úrade práce, živila ho ona. Chodil na príležitostné práce, dával jej pár eur, pomáhal okolo domu, spoločné chvíle trávili normálne. V spoločnej

domácnosti okrem nebohého syna býva a aj bývala s mladšou dcérou, so zaťom, s vnukmi a taktiež aj s mladším synom. Pohreb nebohému synovi zabezpečoval jeho otec. S nebohým synom žila v spoločnej domácnosti rok, alebo dva, lebo niekedy býval aj u otca, pretože bývajú v jednej dedine. Jej syn sa s Z. K. poznal dlhšiu dobu a taktiež ho poznala aj ona. Nevedela sa vyjadriť, či Z. K. mal problém s alkoholom. So synom na dovolenky nechodievali, do domácnosti prispieval raz za mesiac. Syn nebol chorľavý, túto tragickú udalosť neprežíva dodnes najlepšie.

18. Žalovaný sa k žalobe písomne vyjadril a uviedol, že súdom príslušným na prejednanie a rozhodnutie právnej veci žalobcu je Okresný súd Bratislava II. Vzhľadom na uvedené žalovaný podľa § 41 CSP vzniesol námietku miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Lučenec.

19. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáha od žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej usmrtením jej syna, ktorý zomrel v dôsledku dopravnej nehody zo dňa B.. Žalovaná nepovažuje v konaní za sporné, že vozidlo S. Y. R. U.: K., ktoré malo účasť na tejto nehode, bolo v čase nehody povinne zmluvne poistené za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla u žalovanej, avšak žalovaná v konaní považuje za sporné, či žalobkyni vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy od žalovanej tak, ako si to žalobkyňa uplatnila touto žalobou.

20. Žalovaná v konaní považuje rovnako za sporné, či žalovaná je pasívne legitimovaná na konanie o náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobkyňa v žalobe poukazuje na ustanovenie § 15 ods. 1 zákona o PZP, avšak už neuvádza, na základe čoho považuje svoj nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy voči žalovanej za oprávnený. Žalovaná zdôrazňuje, že z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vznikne poškodenému nárok na náhradu škody podľa § 4 ods. 2 zákona o PZP. Podľa § 2 písm. g) zákona o PZP je poškodeným ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody podľa tohto zákona. V zmysle uvedeného ustanovenia podľa žalovanej nie je možné považovať žalobkyňu za poškodenú podľa zákona o PZP, a preto ani nárok žalobkyne nie je podľa žalovanej možné považovať za nárok hradený z povinného zmluvného poistenia.

21. Čo sa považuje za škodu v zmysle zákona o PZP je exaktne uvedené pod § 4 ods. 2 zákona o PZP, avšak nemajetkovú ujmu tam uvedenú nie je, a je upravená až v Občianskom zákonníku pod § 11 a nasl. Podľa žalovanej nie je možné medzi nároky na náhradu škody podľa zákona o PZP považovať za škodu aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po dopravných nehodách. Žalovaná si dovoľí poukázať na rozhodnutie Najvyššieho súdu pod sp. zn. 3Cdo176/2012 uverejnené v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 9/2014 ako judikát R 127/2014, ktorý uvádza: "treba mať na zreteli to, že režim ochrany osobnosti je postavený na princípe zodpovednosti pôvodcu zásahu za ujmu na chránených osobnostných právach, ako aj to, že nároky vyplývajúce z neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti sú podľa platnej právnej úpravy pojmovo odlišné od nárokov na náhradu škody. Platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti upraveným v § 11 a nasl. OZ a právom na náhradu škody. Medzi týmito inštitútmi je pojmová a obsahová odlišnosť. Právo na náhradu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy, ktoré je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Na rozdiel od toho, právo na náhradu škody je právo majetkovej povahy, ktoré môže patriť tak fyzickej ako aj právnickej osobe a nemá absolútnu, ale len relatívnu povahu. ... Právo na náhradu škody a právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby podľa platnej právnej úpravy teda predstavuje dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom."

Keďže od platnosti a účinnosti zákona o PZP č. 381/2001 Z.z. nedošlo k žiadnej podstatnej zmene právnej úpravy, žalovaná nevidí žiadny dôvod, aby sa rozširoval výklad príslušných zákonných ustanovení zákona o PZP aj na nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy, pokiaľ zákonodarca tento nárok priamo do zákona nezakotvil. Podľa žalovanej zákon o PZP jednoznačne a presne určuje, čo je hradené z povinného zmluvného poistenia. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu pozostalým po dopravných nehodách nahrádzať vzniknutú nemajetkovú ujmu z povinného zmluvného poistenia, žalovaná má za to, že by tak muselo byť výslovne uvedené v zákone.

22. Ak by súd bol iného právneho názoru, a to že náhrada nemajetkovej ujmy žalobkyni má byť hradená z povinného zmluvného poistenia vozidla vinníka uzatvoreného u žalovanej, žalovaná považuje za podstatné preskúmať podmienky, za ktorých došlo k vzniku tejto nehody. Podľa priloženého Uznesenia Okresného riaditeľstva PZ v Lučenci vyplýva, že vodič Z. K., ktorý mal zapríčiniť predmetnú dopravnú

nehodu, pri ktorej zomrel syn žalobkyne, mal byť pod vplyvom alkoholu. Žalovaná preto považuje za potrebné, aby sa súd ako aj strany sporu bližšie oboznámili so skutočnosťami, ktoré boli zistené v trestnom konaní vedenom voči vodičovi Z. K., a za týmto účelom žalovaná navrhla do konania pripojiť trestný spis týkajúci sa predmetnej dopravnej nehody zo dňa XX.XX.XXXX v J..

23. Pri posudzovaní nároku na nemajetkovú ujmu je potrebné skúmať tak okolnosti na strane poškodených osôb, ako aj na strane pôvodcu zásahu. V prípade, ak bude v konaní preukázané, že vodič K. šoféroval vozidlo pod vplyvom alkoholu, a nebohý V. K. si dobrovoľne prisadol do tohto vozidla ako spolujazdec, táto skutočnosť má byť podľa žalovanej zohľadnená súdom pri posudzovaní samotného nároku žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy ako aj jeho výšku. Žalovaná preto doposiaľ nepovažuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyne za preukázaný ani čo do existencie deklarovaných vzťahov so zomrelým synom žalobkyne, a to najmä intenzitu týchto vzťahov, či vznik psychickej ujmy, ako žalobkyňa uvádza v žalobe. Žalobkyňa taktiež v žalobe neuviedla, ako dospela k výške požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

24. V prípade, ak bude mať súd nárok žalobkyne voči žalovanej na náhradu nemajetkovej ujmy za preukázaný, žalovaná namieta samotnú výšku nemajetkovej ujmy uplatnenú žalobkyňou v konaní vo výške 35 000,-Eur, a túto sumu nepovažuje za primerane vysokú. Nemajetková ujma je priznávaná rozhodnutím súdu, a sama žalobkyňa v žalobe odkazuje na § 13 ods. 3 OZ, ktorý hovorí o tom, že výška náhrady nemajetkovej ujmy závisí po posúdení všetkých okolností od voľnej úvahy súdu.

25. I keď výška nemajetkovej ujmy je určovaná voľnou úvahou súdu, aj pri rozhodovaní súdu o výške nemajetkovej ujmy je potrebné zohľadniť závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj okolnosti, za ktorých došlo k vzniku nemajetkovej ujmy. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy musí byť posudzované s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Je potrebné skúmať okolnosti a skutočnosti tak na strane žalobkyne, a to do intenzity vzťahu žalobkyne so zomretým, otázku hmotnej závislosti žalobkyne na zomretom, veku žalobkyne a zomretého. Na druhej strane je potom rovnako dôležité skúmať aj okolnosti na strane pôvodcu zásahu, mieru spoluzavinenia usmrtenej osoby a podobne. Až po preukázaní všetkých okolností na strane žalobkyne ako aj samotného zomretého a pôvodcu zásahu je možné rozhodovať o výške nemajetkovej ujmy. Za daného stavu nie je možné posúdiť nárok žalobkyne uplatnený touto žalobou ako za oprávnený a dôvodný.

26. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne, prečítaním uznesenia ČVS: ORP-157/1-VYS-LC-2019 zo dňa 28.05.2019, záverov Znaleckého posudku zo spisu OR PZ Lučenec, ČVS: ORP-157/1-VYS-LC-2019, číslo 19/2019 H.. E. F. a číslo 2/2019 H.. U. F., Znaleckého posudku číslo 18/2019 H.. E. F.V. a číslo 3/2019 H.. U. F., záveru Znaleckého posudku číslo 18/2019 znalca A.. G. F., úmrtného listu V. K., uznesenia Krajského súdu v Bratislave číslo konania 3NcC14/2021-66 zo dňa 30.09.2021, výzvy žalobkyne žalovanému a zistil nasledovný skutkový stav:

27. Z rodného listu V. K., narodeného XX.XX.XXXX mal súd preukázané, že žalobkyňa je jeho matka. Z úmrtného listu V. K. mal súd preukázané, že dňa XX.XX.XXXX zomrel.

28. Uznesením Okresného riaditeľstva policajného zboru Lučenec, odbor kriminálnej polície, oddelenie vyšetrovania, zo dňa 28.05.2019 bolo podľa § 215 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku s poukazom na § 9 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku, trestné stíhanie vo veci prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona, zastavené, lebo trestné stíhanie proti tomu, kto zomrel, je nepripustné. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 14.06.2019. Uznesenie bolo vydané na tom skutkovom základe ako vyplýva z odseku 1 rozsudku, pričom je zrejmé, že vo vzorke krvi nebohého Z. K., nar. XX.XX.XXXX, ktorý spôsobil dopravnú nehodu bola dokázaná koncentrácia etanolu 1,25 g/kg, čo vyplýva aj zo znaleckých posudkov H.. E.. F., číslo 18/2019 a číslo 19/2019, ako aj H.. U.. F. číslo 3/2019 a číslo 2/2019, ktoré boli vypracované v rámci trestného konania, pričom je zrejmé, že vo vzorke krvi u Z. K. bola koncentrácia etanolu 1,25 g/kg a vo vzorke moču koncentrácia etanolu 1,63g/kg. Z uvedených výsledkov vyšetrení možno usudzovať, že Z. K. bol v čase smrti a teda aj v čase dopravnej nehody pod vplyvom alkoholu. V prípade uvedenej koncentrácie alkoholu aká bola zistená u Z. K. v krvi a v moči možno daný stav hodnotiť ako ľahký prípadne stredný stupeň opitosti. Osoba, ktorá je v tomto stave ovplyvnená alkoholom môže mať už zjavne zmenené správanie v zmysle oslabenia morálnych zábran, čo sa môže prejavovať preceňovaním svojich schopností, prípadne sa môže ovplyvnenie prejavovať únavou až spavosťou. Tak isto je značne zhoršené senzorické vnímanie najmä v zmysle oslabenia priestorového vnímania,

adaptácie zraku na svetlo a tmu, významne sa predlžuje reakčný čas na zrakové a sluchové podnety. Vzhľadom na závažnosť vplyvu alkoholu v danom stave, je takto ovplyvnený človek zo súdno-lekárskeho hľadiska nespôsobilý na vedenie vozidla v cestnej premávke.

29. U poškodeného V. K. nebola dokázaná koncentrácia etanolu v krvi ani v moči. Tiež z vyšetrovania je zrejmé, že V. K. v čase tesne pred dopravnou nehodou sedel na mieste spolujazdca.

30. Podľa Čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

31. Podľa Čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Podľa Čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd: "Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydli a korešpondencie.

32. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

33. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

34. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

35. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

36. Podľa § 15 Občianskeho zákonníka, po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

37. Podľa § 16 Občianskeho zákonníka, kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

38. Podľa § 415 Občianskeho zákonníka, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí".

39. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti".

40. Podľa § 441 Občianskeho zákonníka, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

41. Podľa § 4 ods. 1 Zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťnej zmluve.

42. Podľa § 4 ods. 2 Zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu

a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,

b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,

c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b)

alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,
d) ušlého zisku.

43. Podľa § 4 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z. z., poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

44. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

45. Podľa § 4 ods. 2 písm. d/ zákona č. 8/2009 Z. z., účinný k 01.03.2019, vodič nesmie d) viesť vozidlo v takom čase po požití alkoholu alebo inej návykovej látky, keď sa alkohol alebo iná návyková látka ešte môžu nachádzať v jeho organizme; toto neplatí pre cyklistu jazdiaceho v zastavanom území obce 9a) a pre cyklistu jazdiaceho po cestičke pre cyklistov, ak množstvo alkoholu v jeho organizme nepresiahne hodnotu 0,24 miligramu etanolu na liter vydychnutého vzduchu pri vyšetrení dychovou skúškou prístrojom alebo 0,5 gramu etanolu na kilogram hmotnosti vyšetrovanej osoby pri lekárskom vyšetrení zo vzorky krvi plynovou chromatografiou.

46. Zo Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti a to z bodu 23 vyplýva: Najväčším úspechom platných právnych predpisov je zahrnutie každého cestujúceho vo vozidle do poistného krytia. Tento cieľ by bol ohrozený, keby vnútroštátne právne predpisy alebo akékoľvek zmluvné ustanovenie obsiahnuté v poistnej zmluve vylučovalo cestujúcich z poistného krytia, pretože vedeli alebo mali vedieť, že vodič vozidla bol v čase nehody pod vplyvom alkoholu alebo inej omamnej látky. Cestujúci obyčajne nedokáže správne zhodnotiť hladinu intoxikácie vodiča. Cieľ odradenia osôb od toho, aby viedli vozidlo, keď sú pod vplyvom omamných látok, sa nedosiahne znížením poistného krytia pre cestujúcich, ktorí sú poškodenými pri nehodách motorových vozidiel. Krytie týchto cestujúcich v rámci povinného poistenia motorového vozidla nepredurčuje zodpovednosť, ktorú na seba mohli prevziať podľa platných vnútroštátnych právnych predpisov, ani úroveň stanovenia výšky odškodného škôd pri konkrétnej nehode.

47. Okresný súd Lučenec vzhľadom na vznesenú námietku miestnej nepríslušnosti žalovaným pri prvom úkone spis postúpil v zmysle § 42 ods. 2 CSP s odkazom na § 15 a § 43 ods. 1 CSP, Okresnému súdu Bratislava II, ktorý vyjadril nesúhlas s postúpením spisu Okresným súdom Lučenec. Krajský súd v Bratislave uznesením číslo konania 3NcC 14/2021-66 zo dňa 30.09.2021 rozhodol tak, že na prejednanie a rozhodnutie sporu je miestne príslušný Okresný súd Lučenec.

48. V konaní bolo nesporným, že uznesením Okresného riaditeľstva policajného zboru Lučenec, odbor kriminálnej polície, oddelenie vyšetrovania, zo dňa 28.05.2019 bolo podľa § 215 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku s poukazom na § 9 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku, trestné stíhanie vo veci prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona, zastavené, lebo trestné stíhanie proti tomu, kto zomrel, je neprípustné. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 14.06.2019. Uznesenie bolo vydané na tom skutkovom základe ako vyplýva z odseku 1 rozsudku, pričom je zrejmé, že vo vzorke krvi nebohého Z. K., nar. XX.XX.XXXX, ktorý spôsobil dopravnú nehodu bola dokázaná koncentrácia etanolu 1,25 g/kg, čo vyplýva aj zo znaleckých posudkov H.. E.. F., číslo 18/2019 a číslo 19/2019, ako aj H.. U.. F. číslo 3/2019 a číslo 2/2019, ktoré boli vypracované v rámci trestného konania, pričom je zrejmé, že vo vzorke krvi u Z. K. bola koncentrácia etanolu 1,25 g/kg a vo vzorke moču koncentrácia etanolu 1,63g/kg. Z uvedených výsledkov vyšetrení možno usudzovať, že Z. K. bol v čase smrti a teda aj v čase dopravnej nehody pod vplyvom alkoholu.

49. Taktiež v konaní nebolo sporným, že vozidlo S. Y., U. Č. K., ktoré malo účasť na spornej dopravnej nehode, bolo v čase nehody povinne zmluvne poistené za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla u žalovanej.

50. Sporné v konaní bolo, či žalobkyni vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy od žalovanej tak, ako si to uplatnila žalobou, taktiež sporné bolo, či žalovaná je v konaní pasívne legitimovaná.

51. Z vykonaného dokazovania má súd preukázané, čo medzi stranami sporu ani sporné nebolo, že žalobkyňa je blízka príbuzná poškodeného V. K., je jeho matka. Výpoveď matky ako strany sporu ku skutočnostiam, ktorými preukázala svoj vzťah k zosnulému V. K. namietaná nebola.

52. Žalobkyňa je nesporne fyzickou osobou v postavení blízkeho príbuzného, ktorá je v zmysle § 11, § 13, § 15 a § 16 Občianskeho zákonníka oprávnená domáhať sa voči neoprávneným zásahom do jej práva na ochranu osobnosti ako pozostalá osoba po poškodenom V. K.. Súd má zato, že žalobkyňa v konaní preukázala aktívnu vecnú legitimáciu. Podľa ustanovenia § 15 Občianskeho zákonníka je zabezpečená posmrtná ochrana osobnosti občana jeho príbuznými a podľa tohto ustanovenia po smrti fyzickej osoby patrí právo na uplatnenie ochrany osobnosti zomrelej fyzickej osoby manželovi a deťom a ak ich niet, tak rodičom. V danom prípade teda uplatňovala právo podľa citového ustanovenia matka nebohého. Realizácia posmrtnej ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutému občanovi, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti je aj ich osobným záujmom; ide o najbližších príbuzných a to manžela a deti a ak ich niet, rodičov. Zákon týmto osobám priznáva právo uplatňovať ochranu osobnosti osobitným výslovným predpisom preto, lebo toto právo, ako čisto osobné, smrťou občana zaniká a teda neprechádza na dedičov, takže uvedené subjekty najmä spomenutí príbuzní, by ho nemohli vykonať z titulu, že ho zdedili.

53. Obsah tohto práva je zhodný s obsahom práva, ktorý patril zomrelému občanovi; preto osoby uvedené v § 15 Občianskeho zákonníka môžu na ochranu osobnosti zomrelej fyzickej osoby použiť všetky právne prostriedky, ktoré vymedzuje ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka, teda aj žalobu na zadosťučinenie v peniazoch (tzv. peňažnú satisfakciu). Opak toho totiž nemožno vyvodiť zo žiadneho z ustanovení § 11-15 Občianskeho zákonníka. V zmysle ustálenej judikatúry možnosť priznania náhrady nemateriálnej ujmy v peniazoch aj pozostalým, možno vyvodiť aj zo všeobecnej zásady platnej v demokratických právnych štátoch v zmysle ktorej "je nemravné akúkoľvek ujmu neodškodniť". Zároveň v konaní bolo nesporne preukázané, že žalobkyňa splnila aj podmienku aktívnej vecnej legitimácie domáhať sa práva na ochranu osobnosti podľa § 11 a 13 Občianskeho zákonníka, kde smrťou syna žalobkyne došlo k neoprávnenému zásahu do jej osobnostných práv, nakoľko možno konštatovať, že súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, ktorý zahŕňa vzťahy medzi blízkymi príbuznými a rešpektovanie súkromného teda aj rodinného života musí zahŕňať aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby tak bolo možné mimo iné tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť.

54. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym, citovým a kultúrnym, väzbám predstavovať natoľko vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvoj osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma, ktorá znižuje jeho dôstojnosť, či vážnosť v spoločnosti. Z tohto pohľadu Občiansky zákonník dáva podmienky pre uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby. Smrť fyzickej osoby v dôsledku zavineného protiprávneho konania vo všeobecnosti predstavuje následok, ktorý nie je možné odstrániť a nie je možné ho ani napraviť, a tak znamená pre pozostalých nereparovateľnú citovú ujmu a zásah do ich života, do ich práva na ochranu osobnosti a do práva na život zomrelej osoby.

55. Súd sa tiež zaoberal námietkou žalovanej ohľadom jej pasívnej vecnej legitimácie v prejednávanej spore a dospel k záveru, že zásah do osobnostného práva žalobkyne, v dôsledku ktorého utrpela psychickú ujmu bol spôsobený prevádzkou motorového vozidla, na ktoré sa vzťahovalo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu uzatvorené u žalovanej. Niet pochybností, že povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie (rozsudok SD C-22/12 Haasova, bod 39) a preto i v tejto veci je nutné riešiť spornú právnu otázku v súlade s komunitárnym právom (právna oblasť je harmonizovaná právom Európskej únie). Tzv. motorové smernice (Smernica Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontrolným plneniam povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, Smernica Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a smernica Rady

90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ako i smernica Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel) na účely účinnej realizácie spoločného trhu smerujú na jednej strane k zabezpečeniu voľného pohybu motorových vozidiel nachádzajúcich sa na území Európskej únie, ako aj osôb vo vozidle a na druhej strane k zabezpečeniu porovnateľného zaobchádzania s poškodenými účastníkmi nehôd spôsobených týmito vozidlami, bez ohľadu na miesto nehody na únijskom území. Ukladajú preto členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola krytá poistením. Ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu pritom odňať dotknutým smerniciam potrebný účinok (rozsudok SD C-300/10 Marques Almeida, C-22/12 Haasova, bod 42). Členské štáty majú tiež zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením (rozsudok SD C-22/12 Haasova, bod 55).

56. Medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s tzv. motorovými smernicami patrí aj nemajetková ujmy (rozsudok SD C-22/12, bod 50), ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (§ 11, § 13 Občianskeho zákonníka). Pod pojem ujma na zdraví je treba zahrnúť akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu (rozsudok SD C-22/12, bod 47), vzhľadom na odlišnosti medzi rôznymi jazykovými verziami článku 1 ods. 1 druhej smernice a článku 1 prvého odseku tretej smernice, ako aj ciele chránené smernicami. Podľa ustálenej judikatúry SD sa ustanovenia práva Únie majú vykladať a uplatňovať jednotne na základe znení vypracovaných vo všetkých jazykoch a v prípade rozporu medzi jazykovými verziami textu práva Únie sa má dotknuté ustanovenie vykladať podľa účelu právneho predpisu. Keďže rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej smernice používajú pojem "ujma na zdraví", ako aj "osobná ujma", je treba sa sústrediť na účel smernice, pričom uvedené pojmy dopĺňajú pojem "škoda na majetku" v snahe uplatnenia extenzívneho výkladu týchto pojmov s cieľom posilnenia ochrany obetí (rozsudok SD C-22/2012 Haasova, bod 48, 49). Ak zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho práva vyplýva z § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú smernice (rozsudok SD C-22/12 Haasova, bod 57, 58). Uvedený záver, ako uviedol SD nemôže spochybníť ani odlišné systematické zaradenie ustanovení § 11, § 13 Občianskeho zákonníka k úprave zásahov do ochrany osobností, ktorá je nezávislá od úpravy zodpovednosti za škodu.

57. Pre účely zákonného poistenia zákona o povinnom zmluvnom poistení motorových vozidiel bolo potrebné pojem škoda vykladať eurokonformne, teda extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtiením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Gramatický (formalistický) výklad pojmu škoda, vychádzajúci z textu zákona č. 381/2001 Z.z. resp. z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, znamenalo by to neprípustné, značne disproporčné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ako i pozostalých v tom smere, či prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá (riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude náhrada vymožiteľná).

58. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely zák. č. 381/2001 Z.z. tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Predmetný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Z textu tejto smernice

je zrejmé, že používa slovné spojenie "personal in jury" (napr. úvod bod 12, článok 9 ods. 1), teda "osobná ujma". Komunitárne právo tak chápe škodu ako majetkovú tak aj nemajetkovú ujmu, respektíve za ujmu považuje majetkovú aj nemajetkovú škodu (rozsudok SD C-63/09 Axel Walz).

59. Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy (náhrada nákladov spojených s liečením, náhrada pohrebených nákladov), ale aj nemajetkovej ujmy, akými sú napr. bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444 Občianskeho zákonníka), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t.j. ujám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Podľa Nálezu ÚS ČR Pl 16/04 z legislatívneho hľadiska sa javí správnejšie opustiť poňatie škody ako majetkovej ujmy a pokladať za škodu aj ujmu, vzniknutú pôsobením na telesnú ale i duchovnú integritu poškodeného. Princípy európskeho deliktneho práva definujú škodu ako majetkovú alebo nemajetkovú ujmu zákonom chráneného záujmu. Legislatíva európskych štátov sa postupne uvedenej definícii prispôsobuje. Občiansky zákonník nedefinuje pojem škody, hovorí len o skutočnej škode (§ 442 ods.). Skutočná škoda bola v zmysle právnych teórií pred rokom 1989 vykladaná ako majetková škoda a preto ustanovenia o náhrade škody sú systematicky radené k právam majetkovým. Judikatúra prvorepublikových najvyšších súdnych inšancií realizovala ústretovú korektúru zákonnej kanoistiky vo vzťahu k imateriálnej škode. Náhradou škody sa v odôvodnených prípadoch, vyžadovaním princípov obsiahnutých v čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb) rozumie aj peňažná kompenzácia citovej ujmy, utrpenej úmrtím blízkej osoby, ku ktorej došlo v dôsledku zavineného protiprávneho konania.

60. Súd poukazuje aj na dôležitosť ústavnokonformného výkladu právnych predpisov. Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (Nález Ústavného súdu SR č. 2221/07 z 19.03.2008). V materiálnoprávnom štáte nejde len o dodržiavanie práva bez ďalšieho, ale predovšetkým o dodržiavanie takých pravidiel správania, ktoré sú v súlade s hodnotami, na ktorých je právny poriadok vybudovaný. Právo je spoločensky normatívny systém, ktorého účelom je rozumné usporiadanie vzťahov medzi členmi spoločnosti. Už z tejto základnej funkcie práva vyplýva, že riešenia, ktoré sa v požiadavke rozumného usporiadania vzťahov priečia, sú neprijateľné. Súdu jednoznačne vždy prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona nemôže priniesť absurdné dôsledky a v prípade, že tomu tak je, aby ju takouto interpretáciou pomocou redukcie "ad absurdum" odmietol a zvolil výklad, ktorý bude v súlade so zmyslom a účelom zákona, ktorý bude racionálny a spravodlivý.

61. Škodou (ujmou) sa podľa európskeho práva rozumie aj nemateriálna škoda. Dôležitý je eurokonformný výklad zákona, aby nebol popretý zmysel a účinok smernice o poistení. Cieľom Smernice Rady 90/232/EHS zo dňa 14.05.1990 je zabezpečiť, aby povinné poistenie vozidiel umožňovalo všetkým spolujazdcom, obetiam nehody spôsobenej vozidlom dosiahnuť odškodnenie za ujmu, ktorú utrpeli. Vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú odškodnenie nehôd vyplývajúcich z prevádzky motorových vozidiel nemôžu obráť uvedené ustanovenia o ich potrebný účinok (rozsudok Súdneho dvora C-537/03, body 27 a 28).

62. Vychádzajúc zo znenia § 4 ods. 1, 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Zb. v znení neskorších predpisov je zrejmé, že poistné krytie zahŕňa jednak škodu na zdraví a náklady pri usmrtení. Je potrebné vychádzať z extenzívneho výkladu pojmu škoda, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu, keď pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma aj nemajetková, spôsobená blízky osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode s priamym nárokom voči poisťovateľovi. Keďže pojem škoda uvedený v čl. 1 bod 2 prvej smernice nie je presnejšie vymedzený, nič nenaznačuje, že ak sa niektoré druhy škody, akou je nemajetková ujma, majú nahradiť podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva, žeby sa mali vylúčiť z tohto pojmu (bod 58 rozsudku Súdneho dvora EÚ C-22/12). (Rozsudok KS Prešov sp. zn. 20Co 183/2014).

63. Nakoľko rozsudok Súdneho dvora C-22/2012 zo dňa 24. 10. 2010, ktorej predmetom bol návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa čl. 267 ZFEÚ podaný rozhodnutím Krajského súdu v Prešove z 8. novembra 2011 vyriešil otázku (ne)súladu vnútroštátnej normy s právom únie a podal výklad komunitárneho práva - smerníc uvedených vo výroku rozsudku tak, že sa majú vykladať v tom zmysle,

že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej, súd v súlade s imperatívom neaplikácie vnútroštátnej právnej normy odporujúcej právu ES neaplikoval ust. § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. upravujúceho rozsah zodpovednosti, práve pre jeho rozpor s komunitárnym právom a posúdil vecnú pasívnu legitímáciu žalovanej tak, že ju zaviazal na plnenie.

64. Súd ďalej v tejto súvislosti poukazuje na Smernicu Rady 90/232/EHS zo dňa 14. 5. 1990 a je bez pochybností zrejmé, že cieľom spomínanej smernice je zabezpečiť, aby povinné poistenie vozidiel umožňovalo všetkým spolujazdcom, obetiam nehody spôsobenej vozidlom dosiahnuť odškodnenie za ujmu, ktorú utrpeli. Vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú odškodnenie nehôd vyplývajúcich z prevádzky motorových vozidiel nemôžu obráť uvedené ustanovenia o ich potrebný účinok (rozsudok Súdneho dvora C-537/03, body 27 a 28). (Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 20Co 183/2014).

65. Zmyslom a cieľom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je pokryť z poistenia náhradu ujmy v najširšom význame slova. Riziko vzniku škôd pri prevádzke dopravných prostriedkov je vysoké a nie je opodstatnené obmedzovať poistné plnenie a prenášať ho na osoby, ktoré práve za účelom nepredvídateľných situácií sú povinne zmluvne poistené, vrátane vodičov (porov. NS SR 3Cdo 228/2012).

66. Na zasadnutí občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, ktoré sa konalo 9. októbra 2018 bolo schválené na uverejnenie v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky aj rozhodnutie z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016, ktoré bolo publikované v zbierke č. 8/2018 pod č. R 61/2018 v znení právnej vety: "Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná". V uvedenom rozhodnutí dovolací súd vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie "ujmy alebo škody", či používa pojmy "akákoľvek ujma alebo škoda" alebo "akákoľvek škoda", z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú.

67. Vyššie uvedenej interpretácii pojmu škodu v zmysle § 442 OZ korešponduje právny názor vyslovený Ústavným súdom SR v Náleze zo dňa 05.12.2018 pod sp. zn. II.ÚS 695/2017, právna veta: "Občiansky zákonník v § 442 pojem "škoda" síce priamo nedefinuje, ale vymedzuje ju nepriamo, a to tým spôsobom, že ustanovuje rozsah jej náhrady (nahrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk), pričom na § 442 nadväzujú ďalšie ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré ďalej konkretizujú povahu nárokov na náhradu škody a rozsah ich náhrady. V tejto súvislosti je predovšetkým relevantné znenie § 444 Občianskeho zákonníka, z obsahu ktorého vyplýva, že pri škode na zdraví jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie spoločenského uplatnenia, teda zjavne nároky svojou povahou nehmotného charakteru, čo signalizuje, že Občiansky zákonník vo všeobecnej rovine v súvislosti s používaním pojmu "škoda" nerobí žiadny rozdiel medzi hmotnou (materiálnou) a nehmotnou (imateriálnou) škodou. Keďže Občiansky zákonník nie je konzistentný pri používaní pojmov škoda a ujma, nemožno z tejto skutočnosti robiť ďalekosiahle závery v tom smere, že škodou je v zmysel občianskoprávnej úpravy len hmotná (materiálna) ujma. Z uvedeného potom vyplýva, že Občiansky zákonník významovo s pojmom škoda nespája iba materiálnu škodu, čo v okolnostiach danej veci znamená, že z právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku ani z právnej úpravy obsiahnutej v zákona č. 381/2001 Z.z. nevyplýva nič, čo by bránilo takej interpretácii pojmu "škoda", ktorý by v rámci svojho obsahu zahŕňal škodu majetkovú, ako aj škodu nemajetkovú."

68. Pri posúdení otázky pasívnej legitímácie žalovanej, súd v danom prípade vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe, za ktorú treba považovať aj rozhodnutie z 31.7.2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018 v znení právnej vety: Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení, je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody, spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitímovaná. V uvedenom rozhodnutí Najvyšší súd vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda, pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc EÚ, ktoré boli nahradené toho času platnou Smernicou Európskeho parlamentu a rady 2009/103/ES zo 16.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie, ujmy, alebo škody, či používa pojmy akákoľvek ujma, alebo škoda, alebo akákoľvek škoda, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu, ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú. K rovnakému záveru na základe právneho názoru vysloveného v rozsudku sp. zn. 6MCdo/1/2016 z 31.7.2017 dospel Najvyšší súd aj v ďalších rozhodnutiach a to sp. zn. 2Cdo/33/2017, sp. zn. 6Cdo/143/2017, sp. zn. 6Cdo/206/2017, sp. zn. 6Cdo/80/2018, sp. zn. 8Cdo/6/2018 a sp. zn. 8Cdo/177/2018. K rovnakému právnomu názoru dospel taktiež aj Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach a to sp. zn. I. ÚS 474/2016, sp. zn. III. ÚS 646/2015, sp. zn. I. ÚS 206/2015 a sp. zn. III. ÚS 666/2016, I.ÚS 695/2017. Na základe vyššie uvedeného súd považuje rozhodnutia Najvyššieho súdu a Ústavného súdu za rozhodnutia, ktoré predstavujú ustálenú prax v riešení otázky pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody, spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Na základe vyššie uvedeného, je podľa názoru súdu žalovaná pasívne legitímovaná z dôvodu, že náhrada nemajetkovej ujmy je predmetom poistného krytia v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z.

69. Pokiaľ ide o výšku tejto nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, súd prihliadal na závažnosť vzniknutej ujmy, ktorá spočívala v smrti syna žalobkyne. Súd sa pri jej určení ďalej spravoval úvahou, či je vôbec v peniazoch oceníteľný ľudský život. Inými slovami, či je objektívne možné vôbec stanoviť akékoľvek kritériá na peňažné vyčíslenie straty blízkej osoby.

70. Súd dospel k záveru, že stanoviť všeobecne aplikovateľné kritériá na určenie výšky peňažnej náhrady v prípade smrti blízkej osoby ako následku protiprávneho konania škodcu nie je objektívne možné, pretože ľudský život nie je obchodovateľný tovar a jeho hodnota je v podstate v peniazoch nevyčísliteľná, možno iba zmierniť ťažkú citovú ujmu a neoprávnený zásah do práva na ochranu poškodeného a pozostalých blízkych osôb formou právnych prostriedkov upravených v Občianskom zákonníku. Je nutné vcítiť sa do prežívania pozostalých blízkych osôb, akú ujmu a traumy predstavuje pre nich smrť osoby blízkej, ktorú osobu stratili v dôsledku protiprávneho zavineného konania inej osoby.

71. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že žaloba žalobcu čo do základu bola podaná dôvodne. Z uznesenia Okresného riaditeľstva policajného zboru Lučenec, odbor kriminálnej polície, oddelenie vyšetrovania zo dňa 28.05.2009 má súd preukázané, že podľa § 215 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku s poukazom na § 9 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku bolo trestné stíhanie vo veci prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona voči Z. K., ktorý zavinil dopravnú nehodu, zastavené, lebo trestné stíhanie proti tomu kto zomrel, je neprípustné. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 14.06.2019.

72. Z. K. bol vodičom motorového vozidla a u žalovanej bolo vozidlo povinne zmluvne poistené zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Táto poistená udalosť bola žalovanej nahlásená.

73. V danom prípade súd dospel k záveru, že došlo k neoprávnenému zásahu zo strany vodiča motorového vozidla, ktorý taktiež pri dopravnej nehode zahynul, a ktoré vozidlo ako súd uviedol vyššie bolo povinne zmluvne poistené u žalovanej. Pri dopravnej nehode zomrel syn žalobkyne, čím sa zasiahlo do jeho práva na rodinný život a na rozvíjanie ďalších rodinných väzieb, čím sa spôsobila značná citová ujma pre žalobkyňu. Súd má za to, že primeraným zadosťučinením je náhrada nemajetkovej ujmy v

peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Za spôsobenú škodu zodpovedá žalovaná (viď zdôvodnené v odsekoch 55-68). Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo 1/2016 zo dňa 31.07.2017, publikované v Zbierke rozhodnutí č. 8/2018 pod číslom R61/2018).

74. Pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy je potrebné prihliadnuť na to, že tragická smrť dieťaťa je pre po pozostalého - matku (žalobkyňu) mimoriadnym zásahom do jej osobnostných práv a v tejto súvislosti je potrebné zohľadniť, ako sa žalobkyňa so smrťou svojho syna vyrovnala a aké dôsledky spôsobilo násilné pretrhnutie väzieb vo vnútri jej rodiny.

75. Medzi fyzickými osobami existujú vzájomné sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy, vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, pričom porušením práva na život jednej z nich môže dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Právo na súkromie zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, najmä v citovej oblasti, aby tak fyzická osoba mohla rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromie a rodinný život fyzickej osoby.

76. Pri určení celkovej výšky priznaného plnenia súd prvého stupňa skonštatoval, že je nepochybné, že žiadne finančné plnenie nedokáže zmierniť trápenie a žiaľ osôb dotknutých smrťou im blízkeho človeka. K primeranosti súd uvádza, že akákoľvek uplatnená výška náhrady škody (ujmy) nemôže ani zďaleka pokrývať skutočnú citovú ujmu, ktorá vznikla žalobkyňi stratou jej syna, nakoľko táto je v peňažnej forme nemerateľná.

77. Súd k výške náhrady škody poukazuje na vec Vitalijs Drozdovs/Baltikums AAS Súdneho dvora, v ktorom sa spomína neprípustnosť administratívneho poistného limitu pod 1 milión Eur v jednom prípade(C-277/12 Vitalijs Drozdovs/Baltikums AAS).

78. Je ďalej potrebné zdôrazniť, že výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom určovaná voľnou úvahou, vždy však s prihliadnutím na zákonné kritéria závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti došlo. Určenie konkrétnej výšky náhrady potom musí zohľadňovať všetky okolnosti konkrétneho prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s obsahom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že skúmané zásahy vyvolávajú spravidla ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú.

79. Pri úvahe o výške tejto náhrady z hľadiska závažnosti vzniknutej ujmy súd zohľadnil najmä to, že žalobkyňa stratila v jedinom okamihu syna a v dôsledku jeho násilného úmrtia došlo k nezvratnému ukončeniu vzájomných vzťahov medzi rodičom a dieťaťom. Súd zhodnotil, že v dôsledku smrti syna žalobkyne došlo taktiež k zásahu do citového rodinného života žalobkyne, ktorý je do budúca ochudobnený o prežívanie budúceho rodinného života (svadba, možnosť dožiť sa vnúčať). Tragickým úmrtím syna došlo k nezvratnej deštrukcii rodinných vzťahov. Žalobkyňa v dôsledku nečakanej smrti syna prežíva pocit smútku, beznádeje.

80. Z vykonaného dokazovania, hlavne z výsluchu žalobkyne súd zistil, že medzi ňou ako matkou a nebohým synom bol štandardný vzťah rodič-dieťa. V spoločnej domácnosti žili cca 2 roky, nakoľko nebohý syn žil aj u svojho otca. V spoločnej domácnosti nežili len oni dvaja, ale aj mladší syn, dcéra s vnukmi a so zaťom. V konaní sa nepreukázalo, že by žalobkyňa bola finančne závislá od nebohého syna, nakoľko potvrdila, že v čase dopravnej nehody bol nezamestnaný, nebol evidovaný na úrade práce a živila ho ona. Privyrábal si len príležitostnými prácami a mesačne raz jej dával "pár eur". Vzhľadom na všetky uvedené dôvody sa súdu javí nemajetková ujma vo výške 10 000,--Eur, ktorú priznal žalobkyňi ako primeraná.

81. Ohľadne spoluzavinenia syna žalobkyne na dopravnej nehode, na ktoré poukazovala žalovaná, keď nebohý V. K., syn žalobkyne si dobrovoľne prisadol do auta ako spolujazdec, pričom vodič šoféroval vozidlo pod vplyvom alkoholu, súd poukazuje na Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16.09.2009 a to bod 23 (viď odsek 46. rozsudku).

82. Súd v danom spore neaplikoval ustanovenia § 415 a § 441 Občianskeho zákonníka, lebo aplikácia uvedených zákonných ustanovení vo vzťahu k žalobkyni by bola v rozpore s cieľmi uvedenej Smernice. Povinnosťou súdu je vykladať právo eurokonformne. Z uvedenej smernice vyplýva, že každý cestujúci vo vozidle musí byť zahrnutý do poistného krytia a tento cieľ by bol ohrozený keby vnútroštátne právne predpisy alebo akékoľvek iné zmluvné ustanovenia obsiahnuté v poistnej zmluve vylučovali cestujúcich z poistného krytia, pretože vedeli alebo mali vedieť, že vodič vozidla bol v čase nehody pod vplyvom alkoholu alebo inej omamnej látky. Cestujúci obyčajne nedokáže správne zhodnotiť hladinu intoxikácie vodiča. Súd podotýka, že nie je možné dať na rovnakú úroveň zodpovednosť vodiča, ktorý viedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu, pričom vedel, že po požití alkoholu bude viesť motorové vozidlo a rovnako musel mať vedomosť, že môže tak ohroziť seba, spolujazdcov ako aj iných účastníkov cestnej premávky a zodpovednosť spolujazdca v danom prípade syna žalobkyne, ktorý síce sadol do motorového vozidla ako spolujazdec, pred cestou nepožil alkoholické nápoje a svojim konaním neporušil žiadne zákonné ustanovenia o premávke na pozemných komunikáciách.

83. Súd ďalej podotýka, že v prípade, ak by aj súd nevykladal právo eurokonformne čo sa týka spoluzavinenia poškodeného V. K. v prípade, ak si poškodený spolujazdec sadne do auta k vodičovi, o ktorom vie, že je pod vplyvom alkoholu, je poisťovňa oprávnená stanoviť spoluvinu pre poškodeného v zmysle Občianskeho zákonníka. Aby tak poisťovňa mohla urobiť, je dôležité preukázať, že poškodený spolujazdec vedel o tom, že vodič pred jazdou požíval alkohol a aj tak si s ním sadol vedome do vozidla. Ak to preukázať nevie, poškodenému vypláca celé poistné plnenie. V danom prípade žalovaná nepreukázala, že by poškodený spolujazdec vedel o tom, že vodič bol pod vplyvom alkoholu.

84. Na základe vyššie uvedeného súd neprihliadol na spoluzavinenie V. K..

85. Súd na druhej strane prihliadol i na pomery na strane žalovanej, ktorou je poisťovňa, ktorá je silným a stabilným subjektom pôsobiacim v oblasti poisťovníctva.

86. Vzhľadom na vyššie uvedené súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia a keďže priznal žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 10 000,--Eur, v prevyšujúcej časti vo výške 25 000,--Eur, súd žalobu zamietol.

87. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy u žalobkyne súd vychádzal aj z právoplatných rozhodnutí súdov SR, pričom súd poukazuje na právoplatný rozsudok Krajského súdu Košice, č. k. 9Co/462/2016 zo dňa 21.09.2017, právoplatný rozsudok Krajského súdu Nitra, sp. zn. 7Co/286/2017 zo dňa 21.06.2018, právoplatný rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 17Co/322/2017 zo dňa 26.07.2018, pričom súd tu poukazuje, že vo všetkých vyššie uvedených rozhodnutiach prebiehalo konanie ohľadne náhrady nemajetkovej ujmy a v týchto rozhodnutiach bola priznaná nemajetková ujma pre rodičov zosnulého pri dopravnej nehode, t. j. otcovi 15 000,--Eur, matke 15 000,--Eur a súrodencovi 10 000,--Eur, pričom sa jednalo o prípady tragického úmrtia dieťaťa rodičom a následnej straty väzieb medzi rodičmi a zosnulým dieťaťom, resp. medzi jeho súrodencami. Tu súd poukazuje, že súd rozhodol o náhrade nemajetkovej ujmy tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia s poukazom aj na vyššie uvedené rozhodnutia súdov SR v obdobných veciach, ako aj s poukazom na okolnosti, na ktoré prihliadal pri určovaní nemajetkovej ujmy u matky nebohého a na závažnosť vzniknutej ujmy.

88. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

89. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

90. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

91. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

92. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

93. Žalobkyňa bola v konaní úspešná, napriek tomu, že súd jej priznal len časť uplatneného práva, keďže výška nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu. Vzhľadom k uvedenému súd priznal žalobkyni právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktorá suma bude počítaná zo základu, ktorým je rozsudkom priznaná suma. Zamietnutie žaloby v časti podľa názoru súdu nemá vplyv na úspešnosť žalobkyne v konaní v rozsahu akom jej súd právo priznal. O výške náhrady trov konania súd rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia rozsudku, prostredníctvom Okresného súdu Lučenec, Filákovská cesta 287, 984 01 Lučenec na Krajský súd Banská Bystrica, a to písomne.

Odvolanie je potrebné predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde, a aby každá strana sporu dostala jeden rovnopis odvolania. Ak strana sporu nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jej trovy.

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 Civilného sporového poriadku, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 Civilného sporového poriadku, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 Civilného sporového poriadku, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Podľa § 367 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak podá ten, kto je na to oprávnený, včas odvolanie, nenadobúda rozhodnutie právoplatnosť, dokiaľ o odvolaní právoplatne nerozhodne odvolací súd.

Podľa § 367 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak sa rozhodlo o niekoľkých právach so samostatným skutkovým základom alebo ak sa rozhodnutie týka niekoľkých subjektov a ide o samostatné

spoločenstvo podľa § 76 a odvolanie sa výslovne vzťahuje len na niektoré práva alebo na niektoré subjekty, nie je právoplatnosť výroku, ktorý nie je napadnutý, odvolaním dotknutá. To neplatí, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol výslovne dotknutý, alebo ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

Podľa § 367 ods. 3 Civilného sporového poriadku, právoplatnosť ostatných výrokov nie je dotknutá ani vtedy, ak odvolanie smeruje len proti výroku o trovách konania, o príslušenstve pohľadávky, o jej splatnosti alebo o predbežnej vykonateľnosti.

Podľa § 368 Civilného sporového poriadku, osoba oprávnená podať odvolanie sa môže odvolania vzdať. Vzdať sa odvolania možno len voči súdu, a to až po vyhlásení rozhodnutia.

Podľa § 369 ods. 1 Civilného sporového poriadku, dokiaľ o odvolaní nebolo rozhodnuté, možno ho vziať späť. Ak odvolateľ vzal odvolanie späť, nemôže ho podať znova.

Podľa § 369 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak odvolateľ vezme odvolanie späť, právoplatnosť napadnutého rozhodnutia nastane, ako keby k podaniu odvolania nedošlo. Lehoty, ktoré majú plynúť od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, plynú v takom prípade od právoplatnosti uznesenia o zastavení odvolacieho konania.

Podľa § 369 ods. 3 Civilného sporového poriadku, ak sa odvolanie, o ktorom nebolo rozhodnuté, vzalo späť, odvolací súd odvolacie konanie zastaví.

Podľa § 369 ods. 4 Civilného sporového poriadku, ak sa odvolanie vzalo späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.